

Bandi | paper de vidre

Bandi

Bandi

Bandi, que vol dir ‘cuca de llum’, ‘lluerna’, és el pseudònim que ha adoptat un escriptor nord-coreà per presentar als lectors internacionals un recull de relats que critiquen fortament les condicions de vida durant els règims de Kim Il-sung i de Kim Jong-il. Segons les informacions disponibles l'autor hauria nascut l'any 1950 i encara resideix a Corea del Nord, motiu pel qual s'ha vist forçat a protegir la seva identitat del règim del país. Els seus contes van ser transportats clandestinament a Corea del Sud a través de la Xina i s'estan traduint a una quinzena de llengües. Comparat amb Aleksandr Soljenitsin per les intencions de la seva escriptura, és, a dia d'avui, l'únic escriptor nord-coreà que ha aconseguit esquivar la censura per fer sentir la seva veu al món.

Ara Edicions del Periscopi en publica aquest recull, *L'acusació*, traduït del coreà per Hèctor López Bofill i Hye Young Yu. I a *Paper de vidre*, per gentilesa de l'editorial, us n'avancem un relat, «La ciutat del fantasma».

La ciutat del fantasma

Un dia abans de la festa nacional la ciutat de Pyongyang es trobava en plena efervescència. Aquell rebombori s'entenia si tenim en compte que es tractava d'una cerimònia que havia necessitat tres mesos de preparació.

A l'estació de Pungnyon, la Han Kyong-hui va aconseguir seure després d'obrir-se pas entre la multitud que atapeïa el metro. A sota la ciutat hi havia tanta gent com a la superfície. Soldats, estudiants d'universitat, grups de joves obrers que havien embastat les figures que es farien servir durant la cerimònia, ciutadans amb rams de flors, batxillers amb uniforme, minyons del Sonyondan amb una vara de comandament, baixaven i pujaven a cada estació com una marea. Per la indumentària i pels estris que duïen ja es veia que es tractava de participants de la «manifestació del milió». La Kyong-hui anava balancejant el seu cos robust per provar de mantenir un espai que s'anava reduint a cada moment pels dos costats, alhora que no deixava de mirar la cara del seu fill. Damunt dels genolls se li amuntegaven la cartera i el nen de dos anys, aferrat al pit. Amb la galta contra el tors de la dona, el nen guaitava al voltant amb una mirada ombrívola, esborronada i obsessiva. En arrencar altre cop el tren va semblar que l'aire sufocant de calor i d'estrèpit es dissipava i que ella podia respirar però, de sobte, la Kyong-hui va recordar la veu de la professora de l'escola bressol com si s'estigués alçant de nou per damunt de l'aldarull. Per la presència i el caràcter trempat deien que ella i la professora s'assemblaven com si fossin germanes. La professora li va posar el seu fill als braços i, davant de tots els pares que anaven a buscar els nens a l'escola, li va etzibar:

—Camarada encarregada de la peixateria! Camarada encarregada! Que has dit alguna cosa de l'Obi al teu nen? De l'Obi que fica dins un sac els nens que es porten malament i els llença al pou? Avui, mentre el nen feia la migdiada, s'ha

desvetllat cridant, amarat de suor, i sense parar de plorar: «L'Obi!, l'Obi!». Ah! Com ha pogut sortir un nen tan delicat d'una mare tan gran i forta?

—Ha! Ha! Si s'hagués assemblet a mi no faria aquestes coses però potser s'assembla a algú altre per fer-li la guitza a vostè —va dir la Kyong-hui amb una rialla forçada.

Ella tenia trenta-cinc anys i fama de ser una dona valenta i amb caràcter, però quan va sentir la paraula «Obi» en boca de la professora no va poder evitar patir un estremiment.

La professora s'havia queixat de l'escàndol del nen sense donar-hi gaire importància, esperant que la mare trobés alguna manera de consolar-lo, però a la Kyong-hui li va semblar que rere el comentari hi havia alguna cosa més profunda.

Ella es preguntava què podia haver captat la professora sobre el seu fill i com era que havia esmentat precisament l'Obi. Però al capdavant va pensar: «Bé, quina importància té ara això? No sé per què m'haig d'amoïnar per aquestes ximpleries!».

La Kyong-hui, tot i això, no va poder desempallegar-se d'aquests pensaments quan va baixar a l'estació de Sungli de camí cap a casa. En arribar a prop de la plaça de Kim Il-sung va veure una multitud de patrulles ciutadanes en formació que assajaven l'aclamació al líder tot cridant «Visca!», i aleshores els seus desvaris van aturar-se. Darrere de la gentada es veia la finestra de casa seva, que era a la sisena planta de l'edifici número cinc. La Kyong-hui només havia de travessar la plaça per arribar al bloc d'apartaments, però aquell dia no ho va poder fer. No sols perquè hi havia la gent assajant sinó també perquè el nen no estava dormint i s'havia quedat garratibat, amb els ulls com unes taronges, contemplant l'Obi: el retrat de Karl Marx que hi havia al costat de la plaça.

—Ai, mocós, ets feble com el teu pare...

Mentre renyava el seu fill la Kyong-hui va donar la volta a la plaça en direcció a una botiga de roba de nen. «Ets en veritat igual que el teu pare, esquàlid per dins i per fora com un brot de soja! Com pots posar-te a tremolar per un simple retrat?» Si no hagués estat pel seu marit la Kyong-hui ja faria temps que hauria portat el nen a l'ambulatori o hauria pensat en alguna altra solució. El marit, però, sempre la feia callar. Podia ser que un nen de dos anys s'espantés amb la imatge de Karl Marx però la cosa era més greu tenint en compte que el pare era un *jidowon* del servei de propaganda. I tot plegat, pensava la Kyong-hui, s'esdevenia aquells dies en els quals s'estava preparant la festa nacional! Just aleshores que tothom estava neguitós i disposat a sortir corrents de casa quan els dirigents trucaven a altes hores de la nit! El marit de la Kyong-hui no volia cridar l'atenció i exposar-se que les autoritats prenguessin mesures contra ells. Es tractava de passar la festa nacional sense maldecaps i després ja es veuria. Vet aquí l'única solució que el seu marit havia pensat sobre les fòbies del seu fill.

A la Kyong-hui li va semblar que el seu fill pesava el doble. Després d'uns dies en els quals uns núvols grisos es congriaven i es desfeien al cel, es va aixecar de sobte un vent del sud. Tan bon punt ella va sortir del carreró on hi havia la botiga de roba de nen, en el qual voleiaven per tot arreu fulles grogues de salze barrejades amb bosses de plàstic, va topar amb l'avinguda central com un animal salvatge amb la crinera eriçada i a punt de rugir. Rengleres de banderes a banda i banda de

l'avinguda onejaven amb violència. Arreu de la ciutat hi havia cartells enormes amb tota mena d'inscripcions de neó com «Enhorabona!» o «Commemoració!», dels quals emanaven uns rajos que cremaven els ulls. Sorolls estridents de xiulets dels agents de seguretat estaven a punt de rebentar els timpans... Va passar rabent un cotxe blau amb un altaveu colèric que etzibava ordres incomprendibles per tota l'avinguda. Una munió d'avions s'enlairaven i aterraven alhora, i volaven rasants envoltats d'un brogit d'esclats que feia tremolar les carreteres i palpitava els cors de la gent com si els esperonés a avançar de pressa cap a algun lloc desconegut. Com les altres persones la Kyong-hui també deambulava a pas ràpid, fins que va arribar a casa, on, tot just entrar, va escampar les joguines pel terra de l'habitació.

—Ai, que n'ets de bufó, Myong-sik! Anem a jugar, oi? Xing! Xing! Piu! Piu!

Mentre el nen estava jugant la Kyong-hui va córrer la doble cortina blau fosc de la finestra. El seu apartament, a la sisena planta d'un dels edificis de la primera renglera de blocs, donava al sud i a l'oest. Així, des d'una de les finestres, es veia el retrat de Karl Marx que s'enfilava sobre el mur de l'edifici del Ministeri de Defensa, i des de l'altra, es veia el retrat de Kim Il-sung penjant del mur al fons de l'estrada instal·lada a la plaça. En aquell moment els ulls d'en Myong-sik no havien de veure aquells retrats, però les imatges no es podien amagar totalment amb les Cortines blanques de niló, perquè els perfils dels caps que s'insinuaven a través de la tela encara feien més por al nen. Com que en Myong-sik ja estava espantat perquè havia vist el retrat de Marx quan hi havien passat pel costat al carrer, nous malsons torbaven la seva imaginació.

Tot havia començat el dissabte anterior a la nit. A la plaça de Kim Il-sung hi havia una manifestació en la qual els participants es comprometien a organitzar la celebració amb més entusiasme. Aquella trobada s'havia produït just després que la gent sortís de la feina ja que, com que no hi havia gaire temps, era la millor manera d'aplegar el màxim nombre de ciutadans. Aquell dia el nen havia enxampat la grip i ella va participar a l'acte amb el seu fill a l'esquena. Ell ja havia nascut molt feble i sovint es posava malalt. Semblava que tenia molta febre, perquè la seva petita esquena bullia. El grup del barri de la Kyong-hui es trobava a la primera filera a l'esquerra de la plaça, tot just sota el retrat de Karl Marx. Encara no havien encès els llums, i amb les clapes vermelles i negres de la posta que es reflectien sobre la cara i la barba desendreçada del retrat n'hi havia prou per espantar qualsevol persona. Allò fou sens dubte el que llavors li va recordar a la Kyong-hui les primeres frases del *El manifest comunista*, que ella havia llegit quan era estudiant d'universitat: «Un fantasma recorre Europa, el fantasma del comunisme». És que potser Marx havia escrit la seva autobiografia? Perquè aquella paraula, «fantasma», en aquell moment, encaixava perfectament amb el seu retrat. Aquella, en veritat, no era la imatge d'un ésser humà sinó l'efígie d'un espectre d'un conte terrorífic. Tal vegada aquest pensament fosc havia estat provocat per l'angoixa de la Kyong-hui. La inquietava qualsevol problema que pogués tenir el seu fill. La preocupació no era menor. Quan el presentador va iniciar el seu parlament a través del megàfon el nen va començar a plorar desafortadament. Ella sentia la urgència de fer-hi alguna cosa i, per bé que ningú no deia res, imaginava que la gent la renyava per portar el nen a un acte tan important. La Kyong-hui es va desplaçar el nen de l'esquena cap al pit i, atribolada, sense saber què més fer, va xiuxiuejar-li: «Obi! Obi!», però el nen continuava plorant. Tot seguit va alçar-lo davant del retrat de Karl Marx sense deixar de repetir: «Obi! Obi!».

De sobte el nen va parar de plorar i la Kyong-hui es va alleujar. Però tot seguit, inesperadament, va sentir com tremolava calent com una bola de foc. El nen encara enfonsava més el cap en el seu redós.

—Myong-sik! Myong-sik! Què passa, fill meu?

La Kyong-hui es va espantar. Una bromera sortia per la boca del nen i tenia els ulls en blanc. Per fortuna, hi havia un metge just al seu costat ja que, altrament, la situació podria haver estat dramàtica.

Un cop a casa, en Myong-sik va patir convulsions dues vegades més provocades per la visió de l'Obi que es reflectia a través de la finestra de l'apartament. La Kyong-hui podria tanmateix haver evitat la segona crisi si hagués parat una mica més d'esment. No sols hauria d'haver corregut la cortina doble de la finestra de l'oest sinó també la de la finestra del sud des de la qual el nen, colpit per la por, encara veia l'Obi en el retrat de Kim Il-sung.

Una estona després en Myong-sik ja estava distret amb les joguines. La Kyong-hui havia corregut les cortines dobles de les dues finestres però encara l'afectava l'angoixa. Li semblava sentir en tot moment la veu irritada de la responsable del Partit a la seva comunitat cridant: «Apartament número 3 de la sisena planta!». Si això passés de debò ja seria el tercer cop que l'avisaven i aquesta vegada la responsable del Partit no seria tan indulgent amb el tema de les cortines dobles.

—Apartament número 3 de la sisena planta!

«Això m'ho he imaginat?»

—Apartament número 3 de la sisena planta!

—Ah! Sí! —va respondre ella primer tot barbotejant i després amb més suavitat.

—Baixa!

«En fi...»

La Kyong-hui va agafar en braços el seu fill, va baixar les escales i va sortir.

—Camarada encarregada, que es repetirà gaire, això?

Tot i passar de la quarantena la responsable del Partit es pintava els llavis d'un roig viu i duia unes ulleres sense graduació. La seva veu era glacial.

—Camarada responsable, em sap greu, però...

—Ja està bé! És el tercer cop! És que t'ho haig de tornar a dir tot? —I, malgrat el que acabava de dir, ella va insistir a discutir la qüestió una altra vegada—. Camarada encarregada, que tens res a dir sobre les cortines blanques de niló? Hi haurà un bon grapat de convidats estrangers a la manifestació, i la nostra és una de les avingudes principals, per això el Partit us ha deixat posar les cortines blanques... tot i que les hagueu pagades.

—No, no és el que vostè pensa. És que...

—Mira, a tots els apartaments hi ha les mateixes cortines, només és al vostre que destaquen!

La camarada encarregada va aixecar el dit per assenyalar les finestres de l'apartament de la Kyong-hui amb una mirada enfurida.

—No és això. Com li acabo de dir...

—Cada vegada dius que no és això, que no és allò... no entenc res! Què tens al cap, camarada encarregada? Com pots dirigir alguna cosa si sempre et desvies de les activitats del grup amb les teves extravagàncies?

—Però tampoc no cal que digui això! —va protestar la Kyong-hui baixant la veu amb una alenada de ratolí.

—No cal? —va respondre la responsable del Partit amb la força d'un elefant—. De debò vols que t'ho ensenyi?

La responsable del Partit va agafar la llibreta d'informació amb la coberta vermella que duïa sota l'aixella i va començar a passar les pàgines amb manotades violentes.

—Com que crec en la lleialtat de la vostra família cap al Partit t'ho diré: «Apartament número 3 de la sisena planta, edifici cinc. Cada dia cap a les sis quan torna de la feina i fins al matí, a l'hora de sortir a treballar, posa una cortina doble blava una mica sospitosa. Potser és un codi per comunicar-se amb algú. Denúncia de 6 de setembre».

La responsable va tancar la llibreta alhora que va aixecar la mirada i va continuar parlant amb la Kyong-hui.

—Creus que aquesta mena de denúncia només m'ha arribat a mi, la responsable del Partit a la comunitat? De debò que «tampoc no cal que digui això»?

La Kyong-hui es va quedar uns moments estupefacta. Però tot seguit li va semblar que una massa feixuga ascendia des del seu pit. Com a persona extravertida i tolerant que era, la Kyong-hui tenia prou paciència per controlar els seus impulsos, però una vegada revessat el límit, la intensitat del seu esclat es duplicava.

—Un codi per comunicar-se amb algú? Ha! Ha! Ha!—La Kyong-hui esclafí una riallada—. Ha! Ha! Ha!

No podia reprimir l'atac de riure.

—Mama! —va fer amb una veueta esporuguida el nen des dels seus braços estranyat per la rialla de la mare.

Ara fou la responsable del Partit la que feia uns ulls com unes taronges.

—Mira, t'ho explicaré tot —va dir la Kyong-hui mentre aixecava el seu fill amb els braços amb una veu plena de confiança.

Amb la catarsi de rialles totes les seves preocupacions s'havien empetitit i s'havien escolat per un garbell de manera que només quedava dins seu un orgull dur com una pedra. Al capdavall, de què havia de tenir por?

D'ençà del primer any d'escola, quan ella era sols una nena petita amb els cabells tallats en forma de casc, que ja duïa el braçalet amb les tres ratlles vermelles dels

delegats de grup. Després, a l'època de la universitat, i també quan va entrar al món laboral, que el lideratge l'havia seguida com un fil segueix una agulla. De tant en tant, quan s'equivocava, l'ajudava el seu rerefons familiar farcit de víctimes afusellades pels coreans del Sud durant la guerra. Pel que feia al seu marit, tot i que en aparença era poca cosa, procedia d'una prestigiosa acadèmia revolucionària. El seu marit era introvertit i patidor però no s'havia d'amoïnar tant per les minúcies d'un mocós! Que al nen l'aterrís la cara de Marx no volia dir que estiguessin en contra de la seva ideologia.

—Parlant de tot... Ha! Ha! Ha! Hi ha alguna cosa pitjor que ser acusat d'espia?

Mentre la Kyong-hui provava de reprimir altra vegada les rialles va explicar de cop a la responsable del Partit com havia anat tot plegat amb el seu fill d'ençà que eren a la plaça, l'atac que havia patit el nen i per què havia corregut les cortines.

—Però aleshores... Per què corres també la cortina doble de la finestra de l'altra banda?

—Perquè a l'altra banda es veu el retrat del Gran Líder al fons de l'estrada.

—I?

—Com diem aquí: «El nen que té por de la closca de la tortuga també en té de la tapa de l'olla».

I llavors la Kyong-hui va continuar explicant com en Myong-sik també va tenir una petita convulsió en veure el retrat de Kim Il-sung.

—Què? També ha passat amb el retrat del Gran Líder? Semblava que la muntura de les ulleres de la responsable del Partit brillava amb les espurnes que sortien dels seus ulls, però la Kyong-hui, segura de si mateixa, no li va donar cap importància.

—Bé, només es tracta d'això, vet aquí per què demano de córrer la cortina doble. No puc estar tota l'estona pendent del nen i tampoc no el puc tancar dins un armari. Què puc fer? Potser demà, durant la cerimònia, les puc deixar obertes.

—No! —La responsable la va tallar abans de prosseguir amb un to agressiu—: Això ja no és un problema de les Cortines dobles, això afecta el sistema d'ideologia única del nostre Partit! No ho saps, camarada encarregada, que al final del que es tracta amb la manifestació és de mostrar la fidelitat a la nostra ideologia? Au, no tinc res més a dir!

La Kyong-hui volia replicar però la responsable ja s'havia allunyat, com una àliga que havia atrapat la seva presa, cap al cinema que hi havia al costat de la porta de l'est de la ciutat. Dues hores després les cortines dobles de la casa de la Kyong-hui eren obertes. Però no les havia descorregudes ella sinó el seu marit, en Park Seong-il.

La Kyong-hui estava fent el sopar, de mal humor, mentre pensava en l'últim comentari de la responsable del Partit, que l'havia humiliada. Aleshores va arribar el seu marit, una mica abans del que era habitual:

—Dona, es pot saber per què has corregut una altra vegada les cortines? Eh? Per què?

El marit anava tan embalat que, sense haver ni travessat el llindar de la porta de la cuina, ja li estava cridant. Les seves celles sorrudes que dibuixaven un angle obtús semblaven encara més negres en contrast amb aquell rostre pàl·lid.

—Què passa avui que tothom em renya?

Ell havia arribat i la Kyong-hui, amb el front travessat per tres solcs, estava tallant una albergínia mentre s'adreçava amb paraules tranquil·litzadores al seu fill, que estava jugant a l'habitació contigua.

—Ah, és que em poses negre!

Ell es va girar, va obrir brusquement les cortines i va aparèixer a la cuina amb el seu fill al braç.

—Com és que ho he dit tantes vegades i encara no t'entra per l'orella? D'ençà que vas venir del teu poble per viure amb mi aquí que encara no t'has assabentat de com funciona aquesta ciutat.

De sobte el marit, com si s'hagués desinflat, es va asseure a la gatzoneta sobre el petit esglaó que separava la cuina de l'habitació, sense allunyar la mirada de la cara de la Kyong-hui.

—Abans-d'ahir, ni que fos mig de broma, et vaig explicar el conte del conill que per protegir-se sempre compta almenys amb tres túnels de fugida i també la història d'haver de picar totes les pedres que formen un pont sobre el riu abans de travessar-lo, aquestes són les regles per sobreviure a Pyongyang.

—Ai, per què tots em dieu el mateix?

En comptes de respondre, el marit, sense deixar de mirar la seva dona, es va posar una cigarreta als llavis i la va encendre. Feia tres pipades curtes i nervioses, i de vegades quatre, abans d'exhalar el fum amb un sospir llarg.

—I tu...? —va dir el marit tot aixecant el braç i assenyalant l'efígie de Karl Marx—. Allà. Aquest. Saps quina és la teoria més important de Marx entre totes les que va formular?

—Que és que avui haig de tornar a estudiar a la universitat? No m'ho puc creure!

—En comptes de tanta ironia potser que m'escoltis una mica... En veritat, tot és una mica relatiu, però el més interessant

de Marx no és ni la teoria del capitalisme, ni la construcció del comunisme científic. És, de fet, la teoria de la dictadura del proletariat. Perquè si l'arma del capitalisme és el capital, la del socialisme, tal com el coneixem al nostre país, és el proletariat, la dictadura del proletariat. Ho entens, oi? En aquesta ciutat tothom sap perfectament què vol dir això. Això és perquè la gent viu «com el conill que sempre compta amb tres túnels de fugida». Tu, en canvi, et comportes sense amoïnar-te perquè confies en la teva condició de familiar de les víctimes. Però si un dia t'atrapa la dictadura del proletariat les teves credencials familiars no et salvaran de res. Tu coneixes la llegenda de l'Obi però no en tens ni idea del que l'Obi et pot arribar a fer a la vida real!

Els ulls del marit de la Kyong-hui brillaven amb ardor. Ella va pensar: «Quina

passió que té aquest home!», però com que estava molt enrabiada des de feia una bona estona, quan el seu marit va acabar va respondre amb sequedat:

—Au, deixem-ho estar! No sé què ha passat avui amb tu però no tinc temps d'escoltar les teves filosofades.

—Mira que n'ets, d'innocent! —va lamentar ell tot fent petits cops de peu encara assegut al llindar de la cuina—. Acabo de sortir de la direcció del Bowibu (1) del nostre barri, ho entens?! De la direcció del Bowibu!

—Del Bowibu?

A la Kyong-hui li va canviar el color de la cara mentre observava el seu marit. I de cop i volta va entendre amb nitidesa la situació:

—Ah, ja ho veig! Es tracta del codi per comunicar-me en secret? És això, oi? Ha! Ha!

—Què? També t'han cridat per aquest motiu?

—No, abans la responsable del Partit m'ha comentat que hi havia una denúncia i que no sols li havia arribat a ella.

—Aleshores, tu ja ho has explicat tot sobre les Cortines dobles, oi?

—Sí, ho he explicat tot! I no hi pot haver res pitjor que ser sospitós de comunicar-te a través d'un codi secret, oi? Ha! Ha!

—Poca broma. Això no és per riure! Jo li estava explicant al director del Bowibu que el meu fill tenia aquesta malaltia perquè havia heretat el meu cos feble i saps què m'ha dit?

—Què?

—«Ha heretat només el cos? No saps que també es transmeten les idees?»

—Idees?

—Sí! La idea de tenir por del retrat del Gran Líder. I de quina banda li ve això? Quines són les nostres idees per transmetre-li aquesta por? Com t'ho expliques?

—No, és que...

—Però digues alguna cosa!

A la Kyong-hui no se li acudia res davant la insistència del seu marit.

Rere la finestra es va copsar el reflex d'una espasa, alhora que se sentia el terrabastall d'un bidó rodolant per les escales. La porta, que estava mig oberta, es va tancar de sobte amb un cop de vent i les gotes van començar a tamborinar als vidres. La pluja, tota la nit, va anar oscil·lant, de vegades minvava, de vegades plovia a bots i barrals.

No sabia quantes vegades s'havia despertat en Myongsik durant una hora assetjat pels calfreds que li produïen els malsons. La Kyong-hui va passar la nit en blanc mentre provava de calmar al seu fill asseguda al costat del llit del nen. Amb la

vigília de la festa nacional a la Kyong-hui li va semblar que el seu patiment estava ascendint a la cota més alta i més escarpada d'una muntanya. En els moments que la pluja s'esmoreïa, des de fora entraven per la finestra les llums de la celebració en forma de flor de tres colors com els que es feien servir en altres festes nacionals, però aquestes imatges encara la torbaven més. Cada cop que la Kyong-hui feia per adormir-se tot d'una es desvetllava i reconfortava el seu fill com si fos un autòmat. Però ben aviat tornava a pesar figures.

El so de la pluja, del vent, l'enrenou de la ciutat a la nit... tot aquest brogit anava conformant un món desconegut rere les parpelles de la Kyong-hui.

Es va sentir el crit d'«Obi» que ressonava per tota la ciutat sense saber de quin lloc venia.

«Què feu encara pel carrer en comptes d'anar a dormir? Us voleu carregar la festa de demà, oi?»

Ai! Què és això? Un monstre immens i pelut que trepitja amb cada peu el terrat de dos blocs alts d'apartaments. Ah, sí! Vet aquí l'Obi! La Kyong-hui es va esborronar fins al deliri i va començar a córrer sense saber cap a on anava. Dels apartaments trepitjats per l'Obi semblava que sorgien persones nervioses mirant per la finestra, però eren conills. Ah! Aquest és el lloc que deia el meu marit, els tres túnels que els conills sempre tenen a punt per fugir! Però de sobte, estranyada, ella també es va trobar dins dels túnels dels conills. Aleshores va veure un llit on hi havia un conill que dormia. Un conill fràgil. Dormia profundament, tot estès, amb la boca entreoberta i roncava. Ella va pensar que el conill era tan poca cosa perquè sempre estava fugint dels crits de l'Obi. Però què són aquestes dents de la boca? Alça! El conill que dormia al llit no era un conill, era el seu marit!

—Mama...

—Au, fes non-non, fes non-non...

Entre la son i la vigília ella es va anar adormint altra vegada amb els copets que anaven bressolant el nen. Malgrat la tempesta violenta, la ciutat també es va anar enfonsant esgotada en el somni.

En sortir el sol, el primer que va fer la gent va ser mirar el cel, tothom sense excepció, fossin homes, dones, petits o grans, van mirar el cel a Pyongyang. Tothom havia treballat de sol a sol per arribar a aquell dia. El temps, amb tot, estava embruixat. Una massa de núvols negres com tinta xinesa havien descarregat un diluvi però, sortosament, cap a les sis va parar. Des de les casernes militars, des de les escoles, des de les fàbriques, des de les cases, un milió de persones es van començar a moure a la vegada amb un gran aldarull. No havia passat ni mitja hora que el temps embogit estava canviant. Aquesta vegada va caure un xàfec que semblava que cobria tot el cel d'aigua. En un instant el torrent de gent es va ficar pels passadissos subterranis, sota els ràfecs dels edificis públics, a les entrades i als corredors dels apartaments, a les boques del metro i a les parades d'autobús... De cop i volta l'aigua vessava de les clavegueres a borbollons.

A les vuit, a les nou... El xàfec va parar just quaranta-cinc minuts abans que comencés la cerimònia. Va aparèixer un arc de Sant Martí radiant entre el cim de Moran i el barri de Yanggak, a l'illa del riu, que semblava que portés escrit «Impossible començar l'acte a l'hora prevista». En direcció a Sadongbol es veia un

cel blau llampant i semblava que el temps s'aclariria del tot. Seria extraordinari que un milió de persones escampades per la ciutat aconseguissin concentrar-se al centre en menys de quaranta-cinc minuts, com si d'un arbre mort tot d'una poguessin créixer fulles. La pluja va ser desplaçada per la munió d'ones sonores que volaven en el cel, entre les quals es distingia la veu d'un periodista occidental que deia: «La festa nacional preparada durant tres mesos pel govern de Corea del Nord fa un pas enrere a causa dels intensos aiguats!». Però aquesta era una opinió innocent d'una persona que ignorava com funcionava aquella ciutat.

—Informem als ciutadans que la celebració tindrà lloc a l'hora prevista. Tots els participants de l'acte cal que es col·loquin al lloc que els toca!

Els altaveus que emetien pels tres canals oficials bramaven com si gairebé haguessin de destrossar les oïdes de la gent. Tot just van començar els anuncis que tothom sortia disparat com bales de fusell dels passadissos subterranis, dels ràfecs dels edificis públics, de les entrades i els corredors dels apartaments, de les boques del metro i de les parades d'autobús... Només la Kyong-hui es va quedar tranquil·lament a casa malgrat la cridòria dels altaveus. Ella era responsable d'una de les unitats d'organització però a conseqüència de la malaltia del seu fill van eximir-la de participar. Com que el seu apartament tocava al lloc de la celebració podia contemplar l'esdeveniment més bé que ningú. Des dels tres canals de difusió no paraven d'emetre missatges exhortant que tothom ocupés puntualment el lloc assignat tot i que encara no hi havia ningú. El rellotge assenyalava les nou i vint-i-cinc.

Encara faltaven trenta-cinc minuts. Trenta minuts. Vint-i-cinc minuts...

De sobte, es feu el miracle: es van anar formant petits quadrats, com porcions de tofu, als quals s'anaven afegint ràpidament més rengleres de gent. Semblava que una vareta màgica, com una broqueta, hagués engalzat una munió de persones des de tots els racons de la ciutat i els anés distribuint en fileres al lloc precís de la manifestació. Finalment, cinc minuts abans de les deu, el cub de tofu que s'havia format a la plaça ja era complet i integrat per quadrats de diversos colors. Grups de gent s'anaven enllaçant en una processó que s'allargava fins a l'infinit pels dos carrers del costat dels grans magatzems, per davant del Palau dels Nens (2) i per la cruïlla de Changjon.

A l'estrada anaven arribant els alts funcionaris de l'estat. Per la plaça corria un batec d'expectació solemne com la remor d'un mar a la nit després de la tempesta.

—Anunciem a tots els ciutadans que s'ha fet el miracle per sorprendre i emocionar el món! Ara mateix, cinc minuts abans de les deu, hem reunit aquí un milió de persones. Només quaranta-cinc minuts després del final de la pluja hem arribat al lloc massivament...

La Kyong-hui es va endur les dues mans al pit mentre escoltava els missatges que es repetien pels altaveus, el cor no parava de tremolar-li.

Un calfred! Sí, aquesta era la manera més exacta de transmetre allò que ella sentia amb els discursos. El que passava davant dels seus ulls no la meravellava sinó que li produïa un esfereïment. Ni sota l'amenaça d'haver de travessar la frontera cap a l'altra vida, la gent no hauria obeït amb tanta diligència. Com s'havien pogut aplegar tan sols en quaranta-cinc minuts un milió de persones a la plaça? Quina força! Quin poder tan aterridor podia engendrar un prodigi així en aquella ciutat?

La Kyong-hui hauria de respondre a aquesta pregunta exactament al cap de quinze dies.

La celebració es va allargar una setmana i va tenir lloc a totes les ciutats del país en una atmosfera exaltada que tenia per objectiu sancionar tota infidelitat a la ideologia del Partit. A cada sala de reunions, els responsables del Partit encastaven els punys a les taules instal·lades sobre les tarimes i s'esgargamellaven sense mesura mentre davant seu un munt de persones amb el cap cot deixaven anar un sospir o ploraven tot mossegant-se els llavis.

Qualsevol pertorbació de la cerimònia, fos petita com la punta d'una agulla o gran, era castigada. La pena més gran era l'expulsió. S'executava com si llancessin piles de brutícia a cops de pala. Les persones condemnades no podien ni fer ells mateixos la maleta. Una vegada se sentenciava «Camarada, que ha alterat el curs de la festa nacional a causa d'«X», el Partit ha decidit enviar-lo a viure a la província...», la sanció era immediatament aplicada. Algun membre del Bowibu i algun alt funcionari es presentaven amb un sac i amb un cistell de vímet i ordenaven a la gent que havia treballat amb el condemnat que empaquetessin les seves pertinences. Això sempre passava una estona abans que partís el tren que havia de portar la persona expulsada a la seva destinació. Traslladaven l'equipatge de casa al cotxe, del cotxe al tren i del tren fins al lloc establert, tan lluny de Pyongyang que semblava un país estranger, mentre en tot el trajecte el reu era acompanyat per un agent del Bowibu com si fos un amic del viatger.

Cap a les onze de la nit, una hora abans que sortís el tren en direcció cap al nord, van carregar tots els embalums de la família de la Kyong-hui en un camió. Havien estat, naturalment, condemnats amb els següents càrrecs: «...negligir els principis revolucionaris en el si de la seva família i fallar en l'educació del seu nen. Pertorbar el desenvolupament de la festa nacional denigrant el retrat de Karl Marx, fundador del comunisme, i comparant el retrat del nostre Gran Líder amb la tapa d'una olla. En conseqüència, són culpables d'una violació greu del projecte d'instauració d'ideologia única del nostre Partit...».

Quatre persones van seure entre els paquets al damunt del camió exposades al fred nocturn de meitat de setembre. Les tres persones de la família de la Kyong-hui i l'agent del Bowibu. A la cabina, al costat del conductor, hi havia un seient lliure però l'agent va preferir asseure's al darrere. El nen, mig desvetllat, plorava tota l'estona. El plany del nen i el mocador triangular que cobria una part de la cara de la Kyong-hui transmetien el sofriment dels condemnats. El marit fumava una cigarreta rere l'altra. Una guspira de la cigarreta va saltar sobre un dels fardells i el va socarrimar una mica però ningú no va pensar a apagar-la.

Com que el camió no arrencava el conductor va baixar de la cabina i es va ajupir a veure què li passava al motor. En aquest breu lapse de temps un munt de desficiis van travessar el cap de la Kyong-hui. Se sentia estabornida com si hagués rebut un cop al cap, però copsava clarament una successió de records sobre la seva infantesa com quan jugava a cuines amb una amiga posant sorra dins un bol esquerdat com si fos un grapat d'arròs o quan es barallava amb les mànigues apujades a cops de puny amb el fill dels veïns perquè l'havia titllada de gallinarsot. També va pensar en una vegada que ella, quan era a la universitat, durant les vacances d'hivern, va baixar del tren i va caminar tota sola en plena nit trenta li (3), cosa que va motivar un comentari de la seva àvia que tot fent petits espetecs amb la llengua li va etzibar: «Mira aquesta noia, sembla que la vetllí el fantasma d'un general perquè no té por de res!». Entre que la Kyong-hui era

valenta de naixement i que procedia d'una família de víctimes de la guerra sempre havia viscut sense témer res.

Però aleshores sí que va entendre què era la por.

La porta del camió es va tancar d'un cop sec al mateix moment que se sentia l'enrenou del motor arrencant. Tots els pensaments es van esvaïr i només va veure un lleu reflex que sorgia de la finestra del seu apartament com si s'estigués acomiadant d'ells. Una cosa humida i càlida li pujava pel pit i va estar a punt d'esclatar amb força però es va sentir obligada a reprimir-ho per la mirada esmolada com un ganivet de l'agent del Bowibu i dels llums que engalanaven la teulada de l'edifici del govern que semblaven dir-li: «Espavila't!». Sense adonar-se es va girar cap a l'esquerra i va topar, com si l'anessin a agredir, amb els dos retrats completament il·luminats de Karl Marx, devorat per la barba, i de Kim Il-sung, amb els llavis premuts amb expressió severa. Li va fer l'efecte que aquests dos «fantasmes» li cridaven: «Si et diem que marxis, marxa d'una vegada! Quines cabòries tens al cap? Et penses que la ciutat és teva?».

Els retrats dels «fantasmes» la colpien com punys que impediïen que es desbordés la tristesa que negava el seu cor.

El seu cos es va posar a tremolar de sobte, i no sols a causa del fred de la nit de setembre, sinó també perquè, commoguda, va entendre que per sobreviure en aquella terra hauria d'haver après a tenir por molt abans. Aleshores va entendre també com era que un milió de persones que es trobaven disperses per la ciutat es podien aplegar al centre en només quaranta-cinc minuts. Si el seu marit li tornés a preguntar quina era la teoria més important de Marx ella ara li hauria respost amb més seriositat, amb més rigor, i fent servir termes més tècnics.

El camió avançava cap a l'estació de Pyongyang. Els edificis i les finestres que es veïen a banda i banda del carrer li recordaven el somni dels conills dels tres túnels que havia tingut la nit abans de la festa nacional. Ja eren gairebé les dotze però la Kyong-hui sentia les mirades de la gent a través dels vidres. Un milió de conillots esfereïts miraven la família de la Kyong-hui i els assenyalaven amb el dit. Si en aquell moment l'Obi hagués ordenat que tots s'apleguessin rabent al centre de la ciutat encara ho haurien fet en menys de quaranta-cinc minuts!

Abril de 1993

(1) Bowibu és la policia secreta de Corea del Nord. (*N. dels t.*)

(2) Es tracta d'un gran edifici en el qual els nens desenvolupen activitats extraescolars relacionades amb la seva formació artística. (*N. dels t.*)

(3) 11,7 quilòmetres. (*N. dels t.*)

[l_acusacio_alta_rgb_8f96a44e5f2a6949bef473a1f5db737f](#)

Avançament editorial gentilesa d'[Edicions del Periscopi](#)